

Lukas 15: 1-32

Om de bijbel goed te begrijpen moet je altijd rekening houden met 'wat voor soort bijbelgedeelte' je behandelt. Want in de bijbel staan soms beschrijvingen van geschiedenissen, zoals de evangeliën en het bijbelboek Handelingen. Maar in de bijbel staan ook liederen, zoals de Psalmen, Klaagliederen. In de bijbel staat poëzie, denk aan Hooglied, Spreuken. En in de bijbel staan ook nog brieven, zoals de brieven van Paulus. In die brieven reageert Paulus op wat er speelt in de gemeente. En er staan ook profetieën en gezichten in vol van beeldspraak. Denk maar aan Daniel en Openbaring. Het bijbelgedeelte van vandaag is een gelijkenis. De Here Jezus vertelt gelijkenissen om met een voorbeeld één ding duidelijk te maken. Het is dan niet de bedoeling om overal in de gelijkenis allerlei geestelijke waarheden te gaan vinden.

In Lukas 15 staan drie bekende verhalen. Een verloren schaap, een verloren muntstuk en een verloren zoon. Om die centrale Boodschap van Jezus in die gelijkenissen te begrijpen is het altijd belangrijk om te kijken in welke situatie Jezus de gelijkenis vertelt. Die situatie vertelt namelijk de directe aanleiding waarom de gelijkenis vertelt wordt.

In de eerste verzen van Lukas 15 wordt al meteen de situatie geschetst. Tollenaars en zondaars kwamen Jezus opzoeken om naar Hem te luisteren. Maar de Farizeeën en schriftgeleerden mopperden omdat Jezus deze ontving en zelfs met hen at. Het zijn deze mopperende Joodse leiders aan wie Jezus deze drie gelijkenissen vertelt. Zij zijn dus de eerste ontvangers van deze boodschap.

Laten we eens naar deze drie verhalen kijken.

Wat meteen al opvalt is dat er grote overeenkomst is tussen de drie verhalen. In alle drie de verhalen gaat het over iemand die iets kwijt is, wat grote waarde heeft voor die persoon. Een herder is een schaap kwijt (een van de honderd), een vrouw is een muntstuk kwijt (een van de tien), waarschijnlijk gaat het om een munt van haar bruidschat die ze aan een ketting om haar hals droeg. En in de bekende gelijkenis van de verloren zoon gaat het om een vader die zijn zoon kwijt is (een van de twee).

In alle drie gelijkenissen zie je ook dat de betrokken persoon er alles aan gelegen is om het verlorene weer terug te krijgen. De herder begint een zoektocht. Hij laat de 99 schapen in de wildernis achter om dat ene schaap terug te vinden. De vrouw zet haar hele huis op de kop om die ene munt weer terug te vinden. De vader staat dagelijks op de uitkijk om te zien of zijn zoon er weer aan komt.

In alle drie de gelijkenissen zien we ook dat er feest wordt gevierd zodra het verlorene is gevonden. De herder roept zijn vrienden en buren bij elkaar en zegt *'deel in mijn vreugde, want ik heb m'n schaap teruggevonden dat verdwaald was'*. De vrouw roept haar vriendinnen en buren bijeen en zegt *'Deel in mijn vreugde, want ik heb de munt gevonden die ik kwijt was'*. De vader zegt zodra ze zoon is teruggekeerd *'Breng het gemeste kalf en slacht het. Laten we eten en feestvieren, want deze zoon van mij was dood en is weer tot leven gekomen, hij was verloren en is gevonden'*.

Zowel bij de gelijkenis van het verloren schaap als bij de gelijkenis van de verloren munt zegt Jezus dan: *'Ik zeg u, zo zal er vreugde zijn in de hemel bij de engelen over één zondaar die tot inkeer komt'*.

Behalve de vele overeenkomsten tussen de 3 gelijkenissen zijn er ook verschillen. Want bij de gelijkenis van de verloren zoon wordt dit niet gezegd. Maar in deze gelijkenis wordt wel een andere gebeurtenis vermeld. Op het moment dat het feest gevierd wordt voor de teruggekeerde zoon, komt de oudste broer thuis. En die oudste broer is niet blij met de terugkeer van z'n broer. Hij moppert op z'n vader en heeft geen zin om deel te nemen aan het feest. Want z'n broer heeft z'n geld er doorgejaagd bij de hoeren en ik heb niet eens een geitenbokje van u gekregen om feest te vieren met m'n vrienden. Hierin klinkt jaloezie door. Een geitenbokje is nl. het hoerenloon. Denk maar aan de geschiedenis van Juda en Tamar (Gen.38:20). Juda betaalde Tamar, die hij voor een prostituee aanzag, met een geitenbokje. De oudste zoon had ook graag de bloemetjes buiten gezet, maar hij durfde niet. Hij leefde keurig volgens de regels. En die jongste zoon lijkt nu wel beloond te worden voor z'n vrijgevochten levensstijl.

Reken maar dat de mopperende Farizeeën zich herkend hebben in deze mopperende oudste zoon en reken maar dat de tollenaars en zondaars zich herkend hebben in het verloren schaap, de verloren munt en in de verloren zoon.

Wat is nu Jezus' boodschap aan die Farizeeën? Welke spiegel wil Hij hen voorhouden?

Dat slot met die mopperende oudste zoon is duidelijk de climax van de drie verhalen. Wat opvalt is het open einde. Jezus vertelt niet of de oudste zoon uiteindelijk meegaat naar binnen. Alsof Jezus hier van de Farizeeën en de schriftgeleerden hier een duidelijke keuze vraagt. Wat wil je? Wil je ook in de feestzaal komen of blijf je buiten? Kun je blij zijn met de vader zoals Hij is, namelijk een liefhebbende en vergevende vader, of houd je het op die

knieperige vader die z'n zoon zware lasten oplegt en hem niets gunt. De Farizeeën en schriftgeleerden worden hier geconfronteerd met een totaal ander beeld van God. In hun beleving was God streng en nauwgezet en heilig.

De spiegel die Jezus hen voorhield was confronterend. Je kunt blijkbaar 'oudste zoon van de vader' zijn en Hem toch niet kennen. Je kunt blijkbaar op Gods akker werken, zonder dat je God zelf kent. Die oudste zoon leefde in de nabijheid van z'n vader. 'Al het mijne is het jouwe' zei de vader, maar de jongen leefde niet als een geliefde zoon maar als een slaaf. Je kunt blijkbaar Schriftgeleerde zijn zonder dat je God kent.

Dat is Jezus' vraag aan de Schriftgeleerden. En dat is ook Jezus' vraag aan ons. Wat wil je? Wil je God dienen uit slaafse gehoorzaamheid of uit liefde?

De Here Jezus laat zien, door met randfiguren uit de Joodse samenleving om te gaan, dat Gods hart op zoek is naar de 'verlorenen'. De herder is op zoek naar z'n schaap, de vrouw is op zoek naar haar munt, de vader staat op de uitkijk en als hij hem ziet dan rent hij ondanks al z'n waardigheid z'n zoon tegemoet. En bij die zoektocht wil God mensen inschakelen. En dat was Jezus verwijt aan de godsdienstige leiders. Omdat jullie zelf de vader niet kennen, geef je ook een verkeerd beeld van Hem af. Jullie sluiten geen mensen in, maar stoten mensen af. En daarmee geef je een karikatuur af van wie God is en wat Hij graag wil. God is Vader, een Vader met een hart dat wagenwijd openstaat voor verloren zonen en dochters. En van die Vader met dat grote hart mogen Gods kinderen vertellen. Want bij die Vader is ieder welkom in de feestzaal. AMEN